

Norm	Welzijnsaspect	Norm	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
De specifieke normen voor het keurmerk en de benodigde controle voor zover IKB daarin al niet voorziet, staan ook opgenomen.					
Niet voor verspreiding. Aan deze criteria kunnen geen rechten worden ontleend. Onjuistheden en aanpassingen voorbehouden.					
Uitsluitingscriteria					
UIT01	Andere activiteiten	Er worden geen andere activiteiten op het bedrijf (UBN) ontplooid die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming.	<p>Activiteiten die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming zijn o.a., maar niet beperkt tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het houden van pelsdieren voor productiedoeleinden; - het houden van leghennen in verrijkte kooien (tot 2021 toegestaan in Nederland) en koloniehuisvesting (opvolger van de verrijkte kooi en vanaf 2021 in Nederland de enige toegestane vorm van de 'legbatterij'). De op het ei gestempelde identificatiecode begint met het cijfer 3; - het houden van wilde dieren voor productiedoeleinden; - het houden van ganzen of eenden voor de productie van ganzen- of eendenlever; - het kweken houden van bedreigde diersoorten, zoals paling; - het houden van vleesrunderen van een dikbil ras met een hoge incidentie van keizersneden, zoals bijvoorbeeld Belgisch Blauwen en Verbeterd roodbont. Runderen uit kruisingen dikbil x melkkoe vallen hier niet onder. - andere activiteiten welke in strijd (kunnen) zijn met het beleid van de Dierenbescherming. 	Controleer of het bedrijf (UBN) geen andere activiteiten ontplooid die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming.	Uitsluiting
UIT03	Genetisch gemanipuleerde dieren	Er zijn geen genetisch gemanipuleerde dieren op het bedrijf (UBN) aanwezig.	<p>Een genetisch gemanipuleerd dier is met gentechnologie aangepast. Genetische technologie of gentechnologie is een vorm van biotechnologie waarbij het DNA van een organisme direct wordt aangepast door extra genen met de gewenste eigenschappen bij een dier in te brengen. De klassieke methodes waarbij DNA van een organisme indirect wordt aangepast, door bijvoorbeeld het kruisen, selecteren en/of fokken van bepaalde rassen zijn wel toegestaan.</p>	Controleer of er geen genetisch gemanipuleerde dieren op het bedrijf (UBN) aanwezig zijn op basis van controle van herkomst van de (ouder)dieren .	Uitsluiting
UIT04	Verdoofd-geslacht	Alle dieren die onder Beter Leven-keurmerk worden afgezet worden geslacht op een locatie waar alle dieren (Beter Leven en niet Beter Leven) bedweld (verdoofd) worden geslacht.	Vlees-/producten afkomstig van onverdoofd geslachte dieren of dieren die zijn geslacht op een locatie waar ook dieren (beter of niet beter leven waardig) onbedweld (onverdoofd) worden geslacht, worden niet onder het Beter Leven-keurmerk afgezet.	Controleer of er geen (vlees-/producten afkomstig van) dieren zijn die worden (zijn) geslacht op een locatie waar ook onbedweld (onverdoofd) wordt geslacht.	Uitsluiting
UIT05	Megastallen norm	De vleeskuikens dieren worden niet gehouden in een megastal. Onder een megastal wordt verstaan één UBN (of EU registratienummer), met 300 NGE of meer.	<p>Onder een megastal wordt verstaan één bedrijfslocatie (niet één UBN of één dak) met 220.000 vleeskuikens of meer.</p> <p>Om het aantal NGE op het bedrijf te bepalen dient het aantal dieren op basis van de Beter Leven bedrijfscapaciteit (het aantal BLK dierplaatsen) te worden vermenigvuldigd met het aantal NGE's van de betreffende diercategorie: Vleeskuiken = 0,0013 NGE (of 100 Vleeskuikens = 0,134 NGE).</p> <p>NVT bij bestaande stallen die voor 1-1-2015 al deelnemer waren aan het Beter Leven keurmerk. Deze stallen mogen het aantal dieren dat per 1-1-2015 werd gehouden handhaven. Bij ver-/nieuwbouw wordt het gehouden aantal dieren op een bedrijfslocatie (UBN) niet nog verder vergroot.</p> <p>Volgens de definitie van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) is één bedrijfslocatie gelijk aan één Uniek Bedrijfs Nummer, ofwel 1 UBN. Het begrip 'megastal' moet niet verward worden met het begrip 'megabedrijf'. Waar een megastal één locatie betreft, gaat het bij een megabedrijf om een veehouderijbedrijf met op meerdere locaties veestallen. Het bedrijf als geheel heeft een zeer groot aantal dieren, maar op de verschillende locaties kan het aantal dieren vergelijkbaar zijn met gangbare bedrijven.</p>	Controleer en noteer of het bedrijf de grens voor de maximale bedrijfs grootte niet overschrijdt.	Uitsluiting

UIT06	Etage stal	De dieren worden gehouden in een stal met maximaal één bouwlaag/verdieping/etage.	<p>Stallen met meerdere bouwlagen/verdiepingen/etages zijn uitgesloten voor deelname aan het Beter Leven keurmerk.</p> <p>Dit criterium wordt per 1-9-2016 van kracht.</p> <p>Nieuwe bedrijven met een etagestal die zich, na deze datum, aanmelden voor het Beter Leven keurmerk komen niet in aanmerking voor het Beter Leven keurmerk.</p> <p>NVT bij bestaande stallen die voor 1-9-2016 al deelnemer waren aan het Beter Leven keurmerk. Maar deze stallen mogen na 1-9-2016 bij nieuwbouw geen nieuwe etagestallen meer (bij)bouwen.</p>	Controleer of het bedrijf geen etagestal heeft, bij etagestal controleer of het bedrijf als voor 01-09-2016 deelnam aan het Beter Leven keurmerk en of er geen nieuw-/verbouw heeft plaatsgevonden na deze datum.	Uitsluiting
UIT07	Ketenregisseur	Het veehouderijbedrijf is aangesloten bij een door de Stichting Beter Leven keurmerk goedgekeurde ketenregisseur.	Een ketenregisseur is bijvoorbeeld een slachterij of een intermediair die binnen de keten de verschillende schakels aan elkaar koppelt van primair bedrijf tot verkoper en alle schakels die daar tussenin kunnen zitten.	Controleer of het bedrijf is aangesloten bij een door de Stichting Beter Leven keurmerk goedgekeurde ketenregisseur. Noteer de ketenregisseur.	Uitsluiting
UIT08	Medewerking	De deelnemer is verplicht BLK controleurs die namens de Certificerende Instantie of namens de Stichting Beter Leven keurmerk controles uitvoeren toe te laten op het bedrijf en alle medewerking te verlenen.	Indien de controleurs toegang tot het bedrijf wordt geweigerd of er wordt geen medewerking verleend wordt het bedrijf uitgesloten van deelname, tenzij het bedrijf een beroep kan doen op overmacht.		Uitsluiting
Algemeen					
A1	Dierenwelzijn regelgeving	Het bedrijf voldoet aan het Besluit Houders van Dieren in de Wet Dieren of EU welzijnsrichtlijn voor vleeskuikens (Council Directive 2007/43/EC).	Buitenlandse bedrijven dienen te voldoen aan de EU welzijnsrichtlijn voor vleeskuikens (Council Directive 2007/43/EC).	Controleer en noteer of het bedrijf voldoet aan het Besluit Houders van Dieren van de Wet Dieren en/of de EU welzijnsrichtlijn voor vleeskuikens (Council Directive 2007/43/EC).	Uitsluiting
A2	Handelsnormen	Het bedrijf voldoet aan de Handelsnormen voor vlees van pluimvee.	Verordening (EEG) Nr. 543/2008 van de Raad tot vaststelling van handelsnormen voor vlees van pluimvee. (Regeling dierlijke producten in verband met de aanduiding van bijzondere slachtpluimveehouderijsystemen.)	Controleer en noteer of het bedrijf voldoet aan de handelsnormen voor vlees van pluimvee.	Uitsluiting
A5A	Ketenkwaliteitssysteem	Het bedrijf heeft een geldig certificaat van een door de Dierenbescherming erkend ketenkwaliteitssysteem.	<p>Bijvoorbeeld IKB Kip.</p> <p><u>Wanneer bijv. buitenlandse bedrijven géén geldig IKB certificaat hebben dan kunnen zij op de volgende manieren aan dit criterium voldoen:</u></p> <p><u>1. Zij hebben een minimaal gelijkwaardig certificaat (de aanvrager levert een vierkantvergelijking aan die door de SBLK en DB wordt beoordeeld); Of</u></p> <p><u>2. Er vindt tegelijkertijd met de BLK controle een IKB controle plaats (zonder afgifte van een IKB certificaat), waarbij van te voren door de Dierenbescherming is vastgesteld aan welke IKB criteria buitenlandse bedrijven niet hoeven te voldoen.</u></p>	Controleer en noteer of het bedrijf een geldig KB-Ei-of-KAT certificaat van een door de Dierenbescherming erkend ketenkwaliteitssysteem heeft.	Uitsluiting

A6	Keten	Op het bedrijf zijn alleen <u>dieren vleeskuikens</u> aanwezig die voldoen aan de criteria van het Beter Leven keurmerk <u>Vleeskuikens 2 sterren</u> .	<p><u>Met dit criterium wordt bedoeld dat alle aanwezige vleeskuikens op het bedrijf (UBN/KIP) worden gehouden volgens de te certificeren BLK Vleeskuikenscope.</u></p> <p><u>Het is toegestaan om andere dieren, die wel of niet voldoen aan het Beter Leven keurmerk te houden op het bedrijf, mits er geen activiteiten op het bedrijf worden ontplooid die niet passen binnen het beleid van de Dierenbescherming, en deze andere dieren op geen enkele manier in aanraking kunnen komen met de BLK dieren.</u></p> <p><u>Het is toegestaan om één keer per kalenderjaar een veehouder af- en aan te melden (in het BLK portaal) vanwege het opzetten van vleeskuikens die niet voldoen aan de Beter Leven criteria Vleeskuikens 2 sterren (bijv. regulier of ander concept). Dit is mogelijk onder de onderstaande voorwaarden:</u></p> <p><u>1. Tijdens deze periode van afmelding (inactief voor het Beter Leven keurmerk) mag de veehouder maximaal 3 niet-Beter Leven rondes achter elkaar opzetten, dus niet 3 rondes verspreid over het kalenderjaar, om in aanmerking te blijven komen voor het Beter Leven keurmerk Vleeskuikens 2 sterren;</u></p> <p><u>2. Het vleeskuikenbedrijf werkt volgens 'all-in, all-out', er zijn dus op geen enkel moment zowel Beter Leven als niet-Beter Leven vleeskuikens op het bedrijf;</u></p> <p><u>3. Het vleeskuikenbedrijf wordt door de ketenregisseur afgemeld bij de SBLk voordat de eerste niet-Beter Leven vleeskuikens op het bedrijf worden opgezet;</u></p> <p><u>4. Om weer deel te kunnen nemen aan het Beter Leven keurmerk, dient het vleeskuikenbedrijf een nieuwe ingangscontrole te laten uitvoeren;</u></p> <p><u>5. Het vleeskuikenbedrijf wordt hiervoor door de ketenregisseur opnieuw aangemeld bij de SBLk;</u></p> <p><u>6. Het vleeskuikenbedrijf dient zoals gebruikelijk gecertificeerd te zijn voordat de Beter Leven vleeskuikens onder het Beter Leven keurmerk kunnen worden geslacht.</u></p>	Controleer <u>en noteer</u> of er op het bedrijf geen <u>dieren-vleeskuikens</u> uit andere systemen (<u>scopes</u>) aanwezig zijn.	Uitsluiting
A7A	Noodvoorzieningen	Indien er gebruik wordt gemaakt van mechanische ventilatie is er een werkende alarminstallatie voor het geval de ventilatie uitvalt.	Voor natuurlijk geventileerde stallen is dit niet verplicht.	Controleer of een alarm aanwezig is en of dit minimaal elke 2 maanden wordt getest. NVT bij natuurlijk geventileerde stallen.	HI
A7B	Noodvoorzieningen	Indien er gebruik wordt gemaakt van mechanische ventilatie wordt het alarm systeem minimaal elke 2 maanden getest.	De 2 maandelijkse testen van het alarm dienen geregistreerd te worden. Voor natuurlijk geventileerde stallen is dit niet verplicht.	Noteer laatste 3 data van testen. NVT bij natuurlijk geventileerde stallen.	AH
A7C	Noodvoorzieningen	Indien er gebruik wordt gemaakt van mechanische ventilatie is een werkende noodstroom aggregaat aanwezig waarmee de ventilatie operationeel kan worden gehouden tijdens periodes met stroomuitval of de ventilatiekleppen vallen automatisch open bij het uitvallen van de stroom.	Voor natuurlijk geventileerde stallen is dit niet verplicht.	Controleer <u>en noteer</u> of er een werkende noodstroom aggregaat aanwezig is (aggregaat testen), of de kleppen bij stroomuitval automatisch openvallen, indien de stallen niet natuurlijk geventileerd worden.	HI
A7D	Noodvoorzieningen	Indien er gebruik wordt gemaakt van een noodstroom aggregaat dient de correcte werking van dit noodstroom aggregaat elke 2 maanden te worden gecontroleerd.	De 2 maandelijkse testen van het noodstroom aggregaat dienen geregistreerd te worden. Voor natuurlijk geventileerde stallen is dit niet verplicht.	Noteer laatste 3 data van testen. NVT bij natuurlijk geventileerde stallen.	AH
A8	Slachtleeftijd	De minimale slachtleeftijd is 56 dagen.	<p><u>De opzettaag (ontvangstdag) van de vleeskuikens op het vleeskuikenbedrijf is dag 1 voor de berekening slachtleeftijd. De slachtdag mag worden meegeteld bij de bepaling van de slachtleeftijd van de vleeskuikens.</u></p> <p>Bij bedrijven waar de eieren in de stal zelf uitkomen (bijv. een X-treck of One2Born systeem) geldt de regel dat de eieren uitkomen op dag 21. Dag 22 wordt dan dag 1 van de kuikens 'in de stal' voor de berekening van de slachtleeftijd.</p>	Controleer aan de hand van de afleverbonnen op welke leeftijd de dieren het bedrijf hebben verlaten (<u>zijn geslacht</u>). <u>Noteer van de laatste 3 rondes de opzettaag (ontvangstdatum) en de slachtdatum en bepaal aan de hand hiervan de slachtleeftijd van de vleeskuikens.</u>	Schorsing

A9	Ras	Er wordt een langzamer groeiend ras gebruikt.	<p>Langzamer groeiende vleeskuikenrassen zijn: Hubbard JA 957, 757, Rowan Ranger, Cobb Sasso 150, Sasso SA 451 N, <u>Ranger Gold, Rambler Ranger, Hubbard JA257, Hubbard JACY57</u> of ander, door de Dierenbescherming erkend langzamer groeiend ras met speciale aandacht voor de kenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - langzamer groeiend (gemiddelde groei is max. 45 gram per dag); - uitval + oorzaak uitval; - gaitscore; - voetzolaandoeningen; - welzijn vleeskuikenouderdieren. <p>Onder de erkenning vallen ook de kuikens die uit de ouderdier productie voortkomen en niet als ouderdieren geplaatst kunnen worden, zijnde de haantjes = de broertjes van de Ranger <u>of JA57</u> hennen en de hennetjes = de zusjes van de Rowan, <u>Gold, Rambler of ColorYield</u> haan.</p>	Controleer aan de hand van de afleverbonnen of langzamer groeiende rassen opgezet zijn.	Uitsluiting
A10	Verbod op stroomdraden	Stroomdraden in de voor de dieren bereikbare ruimten in de stal zijn niet toegestaan.	Het gebruik van stroomdraden ongeacht of er stroom op staat, is niet toegestaan.	Controleer <u>en noteer</u> of er geen stroomdraden aanwezig zijn.	HI
Management					
M03	Brandveiligheid	<p><u>Met het oog op de brandveiligheid vindt minimaal eens in de vijf jaar een Agro Elektra-Inspectie plaats conform NEN1010 of (HD) IEC 60364 Low voltage electrical installations:</u></p> <p><u>Er dienen minimaal twee type keuringen van elektrische installaties (Agro Elektra Inspectie) plaats te vinden op het bedrijf, namelijk: een keuring voor ingebruikname van nieuwe installaties (conform NEN1010 of (HD) IEC 60364 Low voltage electrical installations) en een vijf jaarlijkse herkeuring.</u></p>	<p>De eerste keuring moet plaatsgevonden hebben voor 1-1-2022. Voor een lijst van bedrijven die de keuring kunnen verrichten zie de website van uw verzekeraar.</p> <p><u>Toelichting: deze keuring moet uitgevoerd worden door een ander bedrijf dan degene die de elektrische installatie heeft aangelegd.</u></p> <p><u>Nieuwe installaties dienen voor ingebruikname te worden gekeurd conform NEN1010 of (HD) IEC 60364 Low voltage electrical installations. De keuringen NEN 3140 en NTA 8220 zijn niet toegestaan als keuring voor ingebruikname van nieuwe installaties. Wel kan er op basis van NEN 3140 of NTA 8220 de vijf jaarlijkse herkeuring plaatsvinden.</u></p> <p><u>Buitenlandse veehouders dienen bij ingebruikname van een stal en vijfjaarlijks een elektrakeuring uit te laten voeren die voldoet aan de norm CENELEC HD 60364 van de European Committee for Electrotechnical Standardization.</u></p> <p><u>Belgische AREI elektra keuring is gelijkwaardig aan de eisen conform NEN 1010 (ingangscontrole) en NEN 3140 (herstelcontrole). Wanneer Belgische veehouderijen een AREI elektra keuring hebben laten uitvoeren en een geldig certificaat hebben verkregen, voldoen deze bedrijven aan dit criterium.</u></p>	Controleer of er een certificaat is van de laatste keuring en noteer de datum.	Waarschuwing
M04	Uitloopkalender administratie	In de uitloopkalender wordt dagelijks voor ieder verblijf apart bijgehouden wat de toegangstijden waren tot de vrije uitloop i.v.m. wettelijke/sectorale ophokplicht of weersomstandigheden.		Controleer <u>en noteer</u> gegevens over toegang tot de vrije uitloop.	AH
Voeding en verrijking					
VV1	Verrijkmateriaal	Vanaf een leeftijd van 15 dagen wordt minimaal 2 gram graan/voer per kip per dag als verrijkmateriaal toegediend in bakken in de stal.		Controleer aan de hand van de aankoopbonnen of er voldoende graan/voer wordt gestrooid. Noteer naam leverancier.	Schorsing indien te weinig verstrekt. Uitsluiting indien geen graan/voer is verstrekt.
VV1C	Verrijkmateriaal	Het toegediende verrijkmateriaal (graan/voer) is van voldoende korrelgrootte.	De korrelgrootte is (gemiddeld) groter of gelijk aan 1 mm.	Controleer de grootte van het graan/voer.	AH

VV2A	Stro/hooi/luzernebalen	Vanaf een leeftijd van 8 dagen, wordt 1 stro-, hooi-, of luzernebaal van gemiddeld 15-20 kilo per 1.000 kippen in de stal verstrekt.	<u>Stro/hooi/luzernebalen dienen als hele baal (incl. bindtouwen) op de stalvloer te worden gelegd om zodoende beschikbaar te zijn voor de vleeskuikens. Het alleen aanbieden van stro/hooi/luzerne in bijv. strouw of -net is niet toegestaan en voldoet daarmee niet aan de Beter Leven criteria.</u> <u>Om het te snel uit elkaar vallen van stro/hooi/luzernebalen tegen te gaan, mogen de balen, liggend op de grond, in een net worden aangeboden.</u>	Controleer de aanwezigheid van aankoopbonnen van stro-/hooi-/luzernebalen in de administratie en resten van stro-/hooi-/luzernebalen verstrekking in stal. Noteer naam leverancier.	Schorsing indien te weinig verstrekt, uitsluiting indien geen balen zijn verstrekt.
VV2B	Stro/hooi/luzernebalen	De balen worden gelijkmatig over de ruimte verdeeld.		Controleer de resten van stro-/hooi-/luzernebalen verstrekking in stal.	Schorsing
VV2C	Stro/hooi/luzernebalen	Balen worden vervangen als deze qua hoogte gelijk zijn aan het niveau van <u>de strooiselvloer-het strooisel op de vloer.</u>		Controleer aanwezigheid stro-/hooi-/luzernebalen.	Schorsing
VV3	Voersamenstelling	Er wordt alleen voeder verstrekt afkomstig van een GMP+ gecertificeerde voederleverancier.	Buitenlandse bedrijven kunnen ook voeder verstrekken afkomstig van een leverancier die door een minimaal gelijkwaardig kwaliteitssysteem voor diervoeder is gecertificeerd.	Controleer aan de hand van de voederbonnen of het voer GMP+ is. Noteer tevens naam en plaats GMP+ voederleverancier.	HI indien geen GMP+ leverancier is-ingeschakeld-
VV3A	Voersamenstelling	Vanaf een leeftijd van 11 dagen bevat het verstrekte diervoeder minimaal 70% graan en graanbijproducten.		Controleer aan de hand van de voederbonnen de samenstelling van het verstrekte voer en noteer het % graan en graanbijproducten.	HI 50-70 % graan en graanproduct wordt verstrekt. Schorsing indien <50% graan en graanproducten wordt verstrekt.
VV3B	Voersamenstelling	Het voer bevat geen dierlijke producten <u>afkomstig van pluimvee (geen kannibalisme).</u>	<u>Uitgezonderd zijn:</u> <u>-melk-/zuivelproducten-</u> <u>Melk-/Zuivelproducten mogen wel aan het voer worden toegevoegd.</u> <u>Het is niet toegestaan om de vleeskuikens diermeel, of andere typen voeders die zijn gemaakt van pluimvee, te voeren (geen kannibalisme).</u> <u>Het voeren van insecten aan Beter Leven vleeskuikens (direct via larven of indirect via het voer) is toegestaan. Echter, de Dierenbescherming is betrokken bij onderzoek naar welzijn van insecten. In afwachting van de resultaten van dit onderzoek, heeft het de voorkeur van de Dierenbescherming dat veehouders veevoer gebruiken zonder insecten(meel).</u>	Controleer of het diervoeder geen dierlijke producten bevat. Indien het wel dierlijke producten bevat, noteer de dierlijke bijproducten, en of dit melk-/zuivelproducten zijn. <u>Controleer en noteer of er geen sprake is van dierlijke producten afkomstig van pluimvee in het diervoeder.</u>	AH
VV4	Toegang tot drinkwater	Vleeskuikens hebben permanente beschikking over drinkwater en toegang tot de waterinstallatie.		Controleer in de stal <u>en noteer</u> of de dieren toegang hebben tot drinkinstallatie en of deze permanent in werking is.	HI onaangekondigd bij twijfel over permanent waterverstrekking.
VV5	Toegang tot voer	Vleeskuikens hebben permanente beschikking over voer en onbeperkt toegang tot de voerinstallatie.		Controleer in de stal <u>en noteer</u> of de dieren toegang hebben tot voerinstallatie en of deze permanent in werking is.	HI onaangekondigd bij twijfel over permanent voederverstrekking.

Huisvesting					
H1a	Bezettingsdichtheid <u>kg</u> aantal <u>dieren</u> /m ²	Op het <u>grondbruikbaar, leefbaar</u> oppervlak dat de kippen ter beschikking staat, is de bezettingsdichtheid ten hoogste maximaal 13 <u>dieren</u> per m ² met een gewicht van niet meer dan 27,5 kg per m ² .	<p>Bij opzet mogen 13,5 dieren per m² opgezet worden, op een leeftijd van 22 dagen mogen nog 13 dieren per m² aanwezig zijn. <u>Een overdekte uitloop (indien aanwezig en die voldoet aan de bijbehorende criteria) mag worden meegerekend bij het beschikbare grondoppervlak.</u></p> <p><u>Wanneer een oppervlak voldoet aan alle onderstaande eisen mag dit oppervlak meegenomen worden in de bepaling van (het) bruikbaar, leefbaar oppervlak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Het is een van strooisel voorzien oppervlak;</u> - <u>Het oppervlak is te allen tijde toegankelijk voor de vleeskuikens;</u> - <u>Het oppervlak bevindt zich op dezelfde hoogte als de grond of bevindt zich op maximaal 25 cm hoogte van de grond, gemeten vanaf de vloer (berekend zonder strooisel);</u> - <u>Het oppervlak moet ten minste 30 cm lang en breed zijn;</u> - <u>Het oppervlak mag een helling van ten hoogste 8 graden hebben;</u> - <u>De hoeveelheid licht en ventilatie moeten op het oppervlakte gewaarborgd kunnen worden;</u> - <u>Er zijn geen mogelijkheden om klem te komen zitten en er zijn geen andere obstakels, voor de dieren of voor de inspectie van de dieren, op of onder het oppervlakte aanwezig;</u> - <u>Boven het gehele oppervlak moet een vrije ruimte van ten minste 45 cm hoogte zijn.</u> <p><u>Hierdoor kunnen andere oppervlakken dan het grondoppervlak van de stal (de vloer), bijvoorbeeld een (betonnen) opstaande rand, of de ruimte onder een warmtewisselaar geschikt zijn als bruikbaar, leefbaar oppervlakte.</u></p>	Bereken de bezettingsgraad aan de hand van het <u>staloppervlakbruikbaar, leefbaar oppervlak</u> en het aantal opgezette vleeskuikens, noteer het aantal dieren per m ² . Voer dezelfde berekening uit voor het aantal dieren dat op een leeftijd van 22 dagen zich in de stal bevindt. Noteer de aantallen dieren per m ² . Vergelijk het teruggekoppelde aantal geslachte dieren van de slachterij met het aantal aangevoerde BLk dieren met opzetgegevens (minus uitvalgegevens) van de pluimveehouder zelf.	Schorsing
H1	Bezettingsdichtheid kg/m ²	Op het <u>grondbruikbaar, leefbaar</u> oppervlak dat de kippen ter beschikking staat, is de bezettingsdichtheid <u>ten hoogste maximaal 13 dier per m² met een gewicht van</u> niet meer dan 27,5 kg per m ² .	<p><u>Bij opzet mogen 13,5 dieren per m² opgezet worden, op een leeftijd van 22 dagen mogen nog 13 dieren per m² aanwezig zijn. Een overdekte uitloop (indien aanwezig en die voldoet aan de bijbehorende criteria) mag worden meegerekend bij het beschikbare grondoppervlak.</u></p> <p><u>Wanneer een oppervlak voldoet aan alle eisen genoemd in H1a (Bezettingsdichtheid aantal dieren/m²) mag dit oppervlak meegenomen worden in de bepaling van (het) bruikbaar, leefbaar oppervlak.</u></p>	Bereken de bezettingsgraad aan de hand van het <u>stalbruikbaar, leefbaar</u> oppervlak en het aantal opgezette vleeskuikens, noteer het aantal <u>dieren-kg</u> per m ² . Voer dezelfde berekening <u>van de kilogrammen</u> uit voor het aantal dieren dat op een leeftijd van 22 dagen zich in de stal bevindt. Noteer de aantallen <u>dieren-kg</u> per m ² . Vergelijk het teruggekoppelde aantal (<u>kilogrammen van de</u>) geslachte dieren van de slachterij met het aantal aangevoerde BLk dieren met opzetgegevens (minus uitvalgegevens) van de pluimveehouder zelf.	Schorsing AH
H1C	Overdekte uitloop	Als een overdekte uitloop aanwezig is, die vanaf een leeftijd van 22 dagen van de dieren, vanaf 10:00 uur 's morgens, ter beschikking staat aan de dieren, mag deze worden meegerekend bij het <u>beschikbare en grondbruikbaar, leefbaar</u> oppervlak.	Alleen bij perioden met temperaturen in de uitloop onder 0 ^o graden Celsius en/of slechte klimatologische omstandigheden (veel wind, tocht, vocht) mag de pluimveehouder passende maatregelen nemen door het deels laten zakken van de toegangswand of sluiten van de uitloopopeningen zodat het klimaat in het nachtverblijf optimaal blijft. Dit wordt dagelijks bijgehouden/ geregistreerd op de uitloopkalender.	Noteer, indien aanwezig de oppervlakte van de overdekte uitloop en controleer of deze vanaf een leeftijd van 22 dagen daadwerkelijk ter beschikking is gesteld. Noteer tijdstip waarop kleppen open gaan.	Schorsing
H1D	Overdekte uitloop	Indien aanwezig hebben de kippen minimaal 8 uur per dag toegang tot de overdekte uitloop.			Schorsing
H2	Strooisel in stal en overdekte uitloop	Het voor de kippen <u>beschikbare grondbruikbaar, leefbaar</u> oppervlak is geheel bedekt met losse, blanke houtsnippers, houtkrullen, los stro, los gehakseld stro of ander strooiselmateriaal van voldoende kwaliteit.	Het strooisel valt makkelijk tussen de vingers door, er zijn geen schimmelplekken en/of aangekoekte delen (m.u.v. de overdekte uitloop en beperkte delen grenzend aan de uitloopopeningen of de buitenkant van de stal) in het strooisel.	Constateer op een drietal plaatsen in de stal en een drietal plekken in de overdekte uitloop of de vloeren niet te zien zijn en of geen schimmelplekken en aangekoekte delen in het strooisel zitten. Bepaal op een aantal plaatsen, verdeeld over de stal en overdekte uitloop, de strooiselkwaliteit. Noteer de bevindingen.	HI

H2A	Schoonhouden vloeren en vernieuwen strooisel	Na iedere ronde wordt alle strooisel verwijderd en nieuw strooisel van voldoende kwaliteit aangebracht.		Controleer en noteer aan de hand van de aankoopbonnen van het strooisel of na iedere ronde nieuw strooisel wordt aangebracht.	HI
H2B	Schoonhouden vloeren en vernieuwen strooisel	Na iedere ronde wordt de vloer in de stal gereinigd en gedesinfecteerd		Controleer en noteer van de afgelopen 3 rondes of geregistreerd wordt wanneer de stal en de overdekte uitloop worden gereinigd en gedesinfecteerd	HI
H3A	Daglicht	In de gehele stal is minimaal 20 Lux daglicht beschikbaar.	Bijvoorbeeld: - Bij stallen met in 1 zijwand een daglicht doorlatend oppervlakte, is de daglichtsterkte bij de tegenoverliggende wand ook minimaal 20 Lux. - Bij stallen die dieper zijn dan 12 meter, is de daglichtsterkte in het midden van de stal ook minimaal 20 Lux.	Controleer of voldoende daglicht in de stal beschikbaar is. Meet met de Luxmeter en het kunstlicht uitgeschakeld de lichtsterkte op minimaal 2 plekken in de stal en noteer of deze minimaal 20 Lux is op diepste.	Schorsing
H3C	Daglicht	Het daglicht in de stal wordt gerealiseerd via daglicht doorlatende oppervlaktes van tenminste 3% van het grondoppervlak van de stal.	De daglicht doorlatende oppervlaktes bestaat bijvoorbeeld uit dakramen, zijvensters en/of lichtkokers. Totaal daglicht doorlatend oppervlak is exclusief uitloop. Bij daglichtkokers mag het daglicht doorlatend oppervlakte een vierde zijn, dus 0,75% van het vloeroppervlakte van de stal. Bij daglicht toetreding via het dak of de zijwand geldt de 3% regel.	Controleer en bereken of de daglicht doorlatende oppervlaktes tenminste 3% van de grondoppervlakte van de stal bedraagt. Of bij daglichtkokers 0,75% van het grondoppervlakte. Noteer type lichtopening en berekening daglicht doorlatend oppervlak .	Schorsing
H3D	Daglicht	De daglicht doorlatend oppervlaktes laten alleen diffuus daglicht door.	Direct zonlicht in de stal moet worden voorkomen (zie ook H3G).	Controleer en noteer of de daglicht doorlatende oppervlaktes alleen diffuus licht doorlaat en geen direct daglicht door laat.	HI
H3E	Daglicht	Daglicht doorlatende oppervlaktes in het dak zijn van solide materiaal, dat warmte verlies voorkomt en geen lucht doorlaat.	De daglicht doorlatende oppervlaktes in het dak mogen dus bijvoorbeeld niet bestaan uit (windbreek/ventilatie) gaas of ander luchtdoorlatend materiaal.	Controleer of de daglicht doorlatende oppervlaktes in het dak van solide materiaal is zijn, geen (windbreek/ventilatie) gaas of ander luchtdoorlatend materiaal. Noteer bevindingen .	HI
H3F	Daglicht	Daglicht doorlatende oppervlaktes zorgen voor een gelijkmatige verdeling van het daglicht in de gehele stal.		Controleer en noteer of de daglicht doorlatend oppervlaktes gelijkmatig verspreid over de gehele stal zijn.	Schorsing
H3G	Daglicht	Direct zonlicht in de stal wordt voorkomen.	Bijvoorbeeld bij het gebruik van openstaande dak- of zijvensters.	Controleer en noteer of er geen direct zonlicht in de stal komt via openstaande dak- of zijvensters.	Waarschuwing
H3J	Daglichtsterkte bij stal dieper dan 12 meter	Bij stallen die dieper zijn dan 12 meter en gebruik maken van daglicht doorlatend oppervlaktes in de zijwanden, zijn aan beide zijden van de stal daglicht doorlatende oppervlaktes vensters aangebracht.	NVT bij gebruik van alleen daglicht doorlatend oppervlaktes in het dak.	Controleer bij stallen dieper dan 12m, die gebruikmaken van daglicht doorlatende oppervlaktes in de zijwanden, dat er aan beide zijwanden van de stal een daglicht doorlatend oppervlakte is gerealiseerd. Noteer bevindingen .	Schorsing
H4A	Lichtritme	De dieren hebben per 24u een donkerperiode van minimaal 8 aaneengesloten uren.	Een periode van 8 aaneengesloten uren kunstlicht mag niet worden toegepast tussen zonsopgang en -opgang.	Noteer gehanteerde lichtritme.	HI
H4B	Type kunstlicht	Indien het kunstlicht afkomstig is van TL-verlichting, dan wordt alleen hoog frequente TL-verlichting gebruikt.	Hoog frequente TL-verlichting is TL verlichting met een frequentie van minimaal 100 hertz, oftewel minimaal 100 knipperingen per seconde.	Controleer of de TL-verlichting minimaal 100 hertz is. Noteer de geconstateerde hoeveelheid hertz . NVT bij geen TL-verlichting.	HI
H20	Minimale hoogte van stal	Alle verblijven zijn voor personen overal goed bereikbaar.	De verblijven zijn waar mogelijk 2m hoog, aan de rand van de verblijven kan worden volstaan met 1,5 m hoog.	Meet de verblijven op en noteer afwijkingen.	HI, verbouwing moet gebeuren bij opzetten volgende ronde
Vrije uitloop					
VU1	Vrije uitloop	De kippen hebben vanaf 10:00 uur 's morgens toegang tot de vrije uitloop.	Een vrije uitloop is een uitloopruimte in de vrije natuur, zonder dak of afdekking. M.u.v. perioden met een wettelijke/sectorale ophokplicht en met temperaturen in de uitloop onder 0° graden Celsius en/of slechte klimatologische omstandigheden (veel wind, tocht, vocht) mag de pluimveehouder passende maatregelen nemen door het deels laten zakken van de toegangswand of sluiten van de uitloopopeningen zodat het klimaat in het nachtverblijf optimaal blijft. Dit wordt dagelijks bijgehouden/ geregistreerd op de uitloopkalender.	Noteer gehanteerde regime met betrekking tot de uitloopmogelijkheden.	Schorsing

VU2	Vrije uitloop	De kippen hebben minimaal 8 uur per dag toegang tot een uitlooppuimte in de vrije lucht.		Indien van toepassing, check de tijd klok en noteer bevinding .	Schorsing
VU3	Begroeiing	De vrije uitloop is hoofdzakelijk begroeid/ingericht.	Begroeiing/inrichting is zo ontworpen dat rekening wordt gehouden met het gedrag en de behoeften van de kippen. Begroeiing/inrichting wordt zo neergezet dat de kippen open stukken kunnen overbruggen. Vanaf elke plek in de uitloop is op maximaal 30 meter een soort beschutting te bereiken. Een uitloop hoeft niet volledig beplant/inrichting te worden, er kunnen ook stroken zijn gecreëerd, waarlangs de kippen kunnen lopen. Begroeiing/inrichting kan bestaan uit bomen, struiken, mais, houtwal, gerooide bomen, rioolbuizen, et cetera. De begroeiing/inrichting functioneert ook in de winter als beschutting.	Controleer en noteer of de uitloop begroeid/ingericht is.	HI <50 % van de vrije uitloop zonder beschutting Schorsing >50% van de vrije uitloop zonder beschutting
VU4	Ruimte per kip	Er is minimaal 1 m ² vrije uitloop per kip beschikbaar.		Noteer de oppervlakte van de uitloop, en bereken de beschikbare ruimte per kip.	Uitsluiting
VU5	Uitloopopeningen	De stal is voorzien van uitloopopeningen met een minimale totale lengte van 4 meter per 1300 kippen, of per 100 m ² vloeroppervlakte van de stal.		Controleer of de uitloopopeningen aan het criterium voldoen. Noteer de belangrijkste bevindingen.	Schorsing
VU5a	Uitloopopeningen	De maximale afstand in de stal tot de dichtstbijzijnde uitloop opening is 25 meter.	In deze 25 meter mogen zich geen noemenswaardige obstakels bevinden die de doorgang voor de kuikens ernstig belemmeren. Normale voer- of drinkwaterlijnen worden niet als obstakel gezien bij het bepalen van de maximale afstand in de stal tot de dichtstbijzijnde uitlaat opening. Bijvoorbeeld als een stal dieper is dan 25 m is, dan dienen er aan beide lange zijden een uitloop te zijn gerealiseerd.	Controleer of de uitloopopeningen aan het criterium voldoen. Noteer de belangrijkste bevindingen.	Schorsing
VU5b	Uitloopopeningen	De openingen dienen dusdanig geconstrueerd te zijn dat de dieren geen belemmeringen ondervinden bij het in- en uitlopen.	Uitloopopeningen hebben een minimale lengte per luik van 60 centimeter en een minimale hoogte van 30 centimeter.	Controleer of de uitloopopeningen aan het criterium voldoen. Noteer de belangrijkste bevindingen.	HI
VU5c	Uitloopopeningen	De uitloopopeningen dienen zo veel mogelijk evenredig verdeeld te zijn over de hele lengte van de stal.		Controleer of de uitloopopeningen aan het criterium voldoen. Noteer de belangrijkste bevindingen.	HI
VU6	Toegang vrije uitloop	De kippen hebben uiterlijk vanaf de 28e levensdag de beschikking over de vrije uitloop.		Controleer of de kippen inderdaad vanaf de 28e dag de beschikking hadden over de uitloop. Noteer afwijkingen.	Schorsing
Gezondheid					
G01A	Ziekenboek	Zieke en gewonde dieren worden afgezonderd en behandeld.		Controleer of er een afzonderlijke ziekenboek is. Beschrijf bedrijfssituatie	HI
G01B	Euthanaseren van onbehandelbare dieren	Indien onbehandelbaar, moeten de dieren op een door de dierenarts voorgeschreven humane wijze (& volgens wettelijke toegestane dodingsmethodes) worden geëuthanaseerd.	Goedgekeurde humane dodingsmethode leiden in één keer tot de dood zonder aanvullend lijden, ongemak of stress bij het dier. In de Europese Verordening 1099/20009 inzake de bescherming van dieren bij het doden is o.a. opgenomen dat dit bijv.: - voor pluimvee tot 3 kg levend gewicht kan door het handmatig breken van de nek. Dit resulteert in handmatige oprekking en torsie van de nek resulterend in cerebrale ischemie. - voor pluimvee tussen 3 en 5 kg levend gewicht kan het door een percuterende slag op de kop. Dit is een krachtige en nauwkeurige slag op de kop met ernstig hersenletsel tot gevolg.	Noteer op welke wijze zieke dieren worden gedood.	HI
			Er wordt door de dierenarts beschreven (bijv. in het bedrijfsgezondheidsplan) op welke wijzen dieren die wrak geworden zijn op het bedrijf zo snel mogelijk op een humane wijze kunnen worden geëuthanaseerd.		

G01C	Euthanaseren van wrak geworden dieren in noodsituaties	Er zijn afspraken met de dierenarts gemaakt vastgelegd t.a.v. het, indien nodig, langskomen van de dierenarts bij noodsituaties om wrak geworden dieren te euthanaseren.	Deze afspraken worden vastgelegd in de overeenkomst met de dierenarts.	Controleer of er in de overeenkomst met de dierenarts afspraken zijn vastgelegd over het, indien nodig (bijvoorbeeld bij noodsituaties), langskomen om wrak geworden dieren te euthanaseren.	HI
G04	Gezondheid	De gezondheidskundige begeleiding van het pluimvee wordt uitgevoerd door een geregistreerde geborgde pluimvee dierenarts waarmee de pluimveehouder per KIP nummer een één-op-één overeenkomst heeft afgesloten.	De dierenarts kan andere specialisten/dierenartsen inschakelen om een volledige dekking te realiseren, bijvoorbeeld als vervanging bij ziekte of vakantie. Registratie vindt plaats op het register van de stichting geborgde dierenarts, zie www.geborgdedierenarts.nl Binnen de Regeling van de Geborgde Pluimvee Dierenarts is een voorbeeld één-op-één overeenkomst opgenomen, deze dient gehanteerd te worden. Voor buitenlandse deelnemers geldt dat er een overeenkomst afgesloten moet zijn met een dierenarts, deze dierenarts hoeft niet geregistreerd te zijn als geborgde pluimvee dierenarts.	Controleer of er een overeenkomst is met een geregistreerde, geborgde pluimvee dierenarts en registreer de naam.	Schorsing
G05	Bedrijfsgezondheidsplan	De pluimveehouder heeft een actueel bedrijfsgezondheidsplan (BGP) opgesteld met de geregistreerde geborgde pluimvee dierenarts waarmee de pluimveehouder een overeenkomst heeft. Het IKB Kip-model BGP wordt gevolgd.	Door pluimveehouder in samenwerking met dierenarts en eventuele adviseurs opgesteld plan waarin naast het bedrijfsbehandelplan ook beschreven staat welke andere maatregelen het bedrijf neemt om het gebruik van antibiotica te beperken. Het plan wordt 1x per jaar geëvalueerd met de dierenarts en, indien nodig, aangepast.	Controleer of er een bedrijfsgezondheidsplan is dat minimaal voldoet aan het IKB Kip-model bedrijfsgezondheidsplan. Noteer bevinding.	HI
Transport					
T01	Transport	De dieren worden in kratten of containers met grote openingen geladen.		Controleer door middel van interview of kratten/containers met grote openingen worden gebruikt.	HI
T02	Transportduur/afstand	De transportduur is maximaal 3 uren. De transportafstand naar de slachterij moet voldoen aan een maximale afstand van 280 km (binnen een transportduur van maximaal 4 uur).	De transportafstand van maximaal 280 km komt overeen met een maximale transportduur van 4 uur, uitgaande van een gemiddelde snelheid van 70 km per uur op basis van de EFSA (European Food Safety Authority) richtlijnen voor veetransport. De transportduur wordt gemeten vanaf het moment dat de vrachtwagen het bedrijf verlaat.	Noteer het adres van de slachterij om een indicatie te krijgen van de transportduur. Controleer en noteer op basis het vertrek- en aankomstadres via Routenet.nl, met een 40T als voertuig, de transportafstand van de dieren.	Schorsing
T03	Vangen	Het vangen van de dieren gebeurt door IKB-PSB erkende vangploegen tenzij de pluimveehouder beschikt over eigen personeel of een ontheffing van IKB Kip.	Buitenlandse bedrijven hoeven geen IKB-PSB erkende vangploeg te gebruiken maar moeten op een andere wijze kunnen aantonen dat ze gebruik maken van vangploegen met getrainde, ervaren mensen waarbij er iemand verantwoordelijk is voor het houden van toezicht op dierenwelzijn tijdens het vangen en laden. Inzet van familie of vrienden is toegestaan indien vooraf een ontheffing is afgegeven door de schemabeheerder van IKB Kip. Indien het laden uitsluitend wordt uitgevoerd door eigen personeel hoeft de pluimveehouder geen ontheffing aan te vragen. De pluimveehouder dient tijdens de controle aan te tonen dat de werkzaamheden uitgevoerd zijn door eigen personeel (via loonlijst). De werkzaamheden dienen door een realistisch aantal eigen personeelsleden uitgevoerd te zijn.	De vangploeg dient IKB PSB erkend te zijn, controleer op de lijst van erkende bedrijven of de vangploeg erkend is. Of er dient een ontheffing van de schemabeheerder van IKB Kip te zijn. Of de pluimveehouder kan aantonen dat de werkzaamheden zijn uitgevoerd door eigen personeel (via loonlijst). Noteer wat voor ploeg er is ingeschakeld, evt. de naam, en datum inschakelen laatste vangploeg. Bij buitenlandse bedrijven moet op een andere wijze aangetoond worden dat er gebruik wordt gemaakt van vangploegen met getrainde, ervaren mensen waarbij er iemand verantwoordelijk is voor het houden van toezicht op dierenwelzijn tijdens het vangen en laden. Noteer naam en datum inschakelen laatste vangploeg.	HI
T04	Vangen-licht	Het vangen van de dieren gebeurt in dimlicht of groen/blauw licht.		Vraag na bij de pluimveehouder en noteer bevinding.	AH
Aanvullend					
	Aantal dierplaatsen	Het aantal vleeskuikeplaatsen is:		Noteer aantal dierplaatsen	
	Aantal aanwezige dieren	Het aantal aanwezige vleeskuike is:		Noteer aantal aanwezige dieren	